

V PRIESTOROCH DK ŠAĽA
Výstava detských ilustrácií k 50. výročiu Zlatej priadky – ZUŠ, Šaľa, výtvarný odbor
(Foyer DK Šaľa)

Výstava fotografií z histórie Zlatej priadky
(Foyer DK Šaľa)

ODBORNÁ POROTA
PhDr. Ľubomír Šárik
Mgr. art. Katarína Hitzingerová, ArtD.
Mgr. art. Alena Weisel Lelková
Mgr. Karol Horváth
Mgr. art. Lenka Dzadíková, ArtD.

DETSKÉ FÓRUM
Mgr. Kristína Šimková

VYHLASOVATELIA
Národné osvetové centrum z poverenia Ministerstva kultúry SR
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

ODBORNÝ GARANT A HLAVNÝ PARTNER

ORGANIZAČNÝ GARANT

SPOLUUSPORIADATELIA

MEDIÁLNI PARTNERI

javisko.sk

SPONZORI

Listy Tálíe #4

VYDALO: Mestské kultúrne stredisko v Šali v spolupráci s Národným osvetovým centrom

ADRESA: SNP 16, 927 01 Šaľa, tel.: 031/ 770 4051

REALIZAČNÝ TEAM: MsKS, Šaľa, Realxpo, s. r. o.

REDAKCIA: Alexandra Štefková, Ivan Al'akša, Alexandra Andrášiková, Laura Hadnagyová, Emese Szalai

FOTO: Roman Artim

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Josei Studio

NÁKLAD: 250 ks, nepredajné

ROK VYDANIA: 2023

Listy Tálíe #4

detskej

ZLATÁ PRIADKA

SOBOTA 27. MÁJ 2023

TÉMA V DIVADLE HRANOM DEŤMI

S účasťou Zlatej priadky bola tentoraz aj diskusia pod názvom Téma v divadle hranom deťmi, ktorú moderovala Alexandra Štefková. Hostami boli Alena Váradyová z popradského DS Trma-vrma, Silvia Svákusová z DDS Bodka vo Veľkom Krtíši, Štefan Foltán (Modré traky, Vráble; ZUŠ J. Rosinského v Nitre), Marica Šišková (DRIM, ZUŠ J. Rosinského v Nitre) a Pavel Skála z českého Mosta, ale aj ich (bývalí) žiaci, ktorí sa divadlu venujú naplno, či už profesijne alebo vo forme štúdia divadelných odvetví. Zabudnúť netreba ani na Martina Mikuliča, ktorý do diskusie prispel ako vyštudovaný liečebný pedagóg, v súčasnosti sa venujúci poradenskej i terapeutickému práci s deťmi i dospelými.

Všetci hostia veľmi ochotne a na základe bohatých skúseností opisovali, akým spôsobom pristupujú k výberu témy a v konečnom dôsledku sa všetci zhodli na jednom – že tému určujú najmä rozhovory so samotnými deťmi. Pedagógovia aj zúčastnení zástupcovia „detí“ (dnes už dospelí) súhlasili, že dôležitosť spočíva najmä vo vypočutí detí a otvorenosti voči ich názorom a postrehom.

„ žiadnu tému pedagógovia nepovažovali za nespracovateľnú, otáznik pre jednu diskutujúcu vzbudzovalo spracovanie queer témy. Niektorí diskutujúci vyjadrili skôr obavy z toho, ako môžu byť jednotlivé témy prijaté zo strany rodičov či divákov, nie samotných detí. Zároveň žiadnu tému nepovažovali diskutujúci za viac či menej dôležitú, pretože pre každého môže mať v rôznych časoch rôznu hodnotu.“

V podstate žiadnu tému pedagógovia nepovažovali za nespracovateľnú, otáznik pre jednu diskutujúcu vzbudzovalo spracovanie queer témy. Niektorí diskutujúci vyjadrili skôr obavy z toho, ako môžu byť jednotlivé témy prijaté zo strany rodičov či divákov, nie samotných detí. Zároveň žiadnu tému nepovažovali diskutujúci za viac či menej dôležitú, pretože pre každého môže mať v rôznych časoch rôznu hodnotu. Martin Mikulič sa snažil vysvetliť aj jav, ktorý je v prípade „dramaťákov“ častý – že deti dôverujú svojim vedúcim niekedy viac ako rodičom. Stáť za tým podľa neho môžu jednoduché veci, napríklad to, či sú doma vypočutí a prijímaní.

O tom, že sa diskusia zúčastnili skutoční odborníci vo svojom odbore, svedčili ich názory – sebareflexiou bolo napríklad priznanie si tendencie poučovať, s ktorou sa pedagógovia môžu stretávať, ocenenie si zaslúžila sloboda a hravosť v „dramaťákoch“. Potešujúce sa pedagógom zas zdalo, že vidia progres detí, ktoré si dokážu svoju prácu obhájiť, napríklad aj v konfrontácii s rodičmi.

Po diskusii diskusia pokračovala na neformálnej úrovni, takže sa dá hodnotiť, že jej úloha bola splnená. Napriek tomu sme sa viacerí zhodli, že čas, ktorý jej bol určený, prebehol akosi prirýchlo, stihlo sa vypovedať len čo-to a mohla by pokračovať ešte dlhé hodiny. Tak mi ostáva len povzbudiť vás, milí účastníci, aby ste v diskusii pokračovali – napríklad dnes.

Nikoleta Hvizd Tužinská

NULY A JEDNOTKY

Trma-vrma, Spojená škola, Letná ul. – ZUŠ, Poprad (Alena Váradyová)

Inscenácia predstavuje každodenný život teenagerov so sociálnymi médiami a taktiež nebezpečenstvá, ktoré ich tam môžu stretnúť. Poukazuje na nátlak, ktorý naša generácia prežíva kvôli neustálym novým trendom. Predstavuje nám Sandru, ktorá túži zapadnúť medzi ostatných. Kvôli neustálemu tlaku okolia podľahne a pošle chlapcovi z jej školy fotky. Je to čin, ktorý veľmi oľutuje a nakoniec sa začne aj sebapoškodzovať. Partia si jej neprítomnosť všimne, no po objavení nového trendu im rýchlo zide z mysle. Táto divadelná hra bola veľmi silná. Zaujímavá a výstižná práca s rekvizitami len podčiarkla dôležitosť tejto témy. O ich príbehu a scenári nám viac povedali dievčatá zo súboru: „Vlastne my ani nemáme scenár, ale vznikalo to... postupne. Veľa sme pracovali ešte predtým, keď sme si niečo hľadali k tejto téme, venovali sme sa tomu a potom sme z toho niečo vytvorili s pani učiteľkou. Vlastne sme robili také krátke scénky a spojili sme ich a zrazu sa nám začal tvoriť príbeh dievčata.“

tvrdí kolektív súboru Trma – Vrma z Popradu pod vedením Aleny Váradyovej, dospelí sú tiež na internete, ale v podstate „nič nevedia.“

Nuly a jednotky sú základný jazyk počítačov. Nazývajú sa tiež binárny kód. Ide o prostriedky, ktorými aj systémy umelej

01001000 01100101
01101100 01101100
01101111 00100001

Či chceme alebo nie sme súčasťou online sveta, ktorý nám prináša mnoho, ale aj mnoho berie. Som zástancom toho, aby sa na Základných školách vyučovali predmety ako: Kritické myslenie, Hoaxy, Sexuálna výchova, Ochrana životného prostredia, Občianska vybavenosť, pretože neznalosť zákona neospravedľuje. Áno, na predmete „Informatika“ sa naučíte ako urobiť prezentáciu, základy wordu a excelu, pretože je to „veľmi dôležité“. Kedy sa však decká naučia o nástrahách tak dobre vymyslených sociálnych sietí, ktorých účelom je predsa „spájať ľudí“? Ako to

DOBROTÝ DĚTSKEJ POROTY:

- „Aj my vidíme aký majú vplyv sociálne siete, a akí tam majú ľudia život, potom aj ja chcem taký život. Viem to z vlastnej skúsenosti.“
- „Generačná výpoveď.“
- „Šikanátori to môžu robiť ako obranný mechanizmus, že aj oni sú zranení.“
- „Bolo tam viacero príbehov rozvinutých, ale všetko splyvalo do jedného.“
- „Tie bránky to bolo akoby boli chytení v sieti.“ „Alebo bariéra spoločnosti.“ „Alebo pasca mysle.“
- „Taká pavučina, do ktorej sa chytíte.“ Hmmm spletité.“
- „Páčila sa mi tá časť, keď už chcela vyliezť, ale znovu do toho spadla, tam kde bola na začiatku.“
- „Aj by som si išiel zobrať tú ceruzku na konci.“
- „Aj by som bol zvedavý, keby som zobral ceruzku, či to mali pripravené.“
- „Na konci odokryli to pozlátko, ktoré nechceme verejnosti ukázať, že každý má trápenie, len to neukazuje verejnosti.“
- „To označovanie znamenalo, že každý má bolestivú príhodu.“
- „Z príbehu si odnášam myšlienku, že by človeku nemal nikdy prerásť internet alebo sociálne siete cez hlavu.“
- „Dôležitosť a úcta k vlastnému telu.“
- „Páčilo sa mi ako vedeli spraviť internetové stránky a novinky, groupchaty iba pomocou jedného druhu rekvizity. Zaujímalo by ma či hlavná postava sa len odhlásila, odizolovalo od ostatných alebo si zobrala svoj život.“
- „Drtivá realita kyberšikan, sebapoškodzovania, a nátlak spoločnosti a sociálnych sietí.“
- „Veľmi aktuálne, dnešný svet a generácia.“
- „Tieto problematike by sa malo venovať čoraz viac lebo to zažíva čoraz viac mladých ľudí.“
- „Silné.“

O JANKOVI POLIENKOVI

DS Čiarový kód pri ZUŠ J. Kowalského, Bratislava (Miro Mihálek)

Príbeh o žene a mužovi, ktorí túžia po dieťati. Muž sa rozhodne vytesať vlastného syna z polienka – Janka. Janko jedného dňa započuje pieseň svojej mamy, ktorá ho volá do lesa, kde zistí, že to nebola jeho mama, ale hladná striga. Uväzní ho a chystá sa z neho spraviť si večeru. Jankovi sa pomocou krdla husí podarí utiecť do bezpečia svojej milujúcej rodiny. Túto milú inscenáciu nám predstavil súbor Čiarový kód z Bratislavy. Herci boli veľmi šikovní, ich nadšenie z hry sa odzrkadlilo na ich skvelom výkone. Maľované rekvizity dodali peknú atmosféru deja. A ako nám v interview Lucia Babony a Tatiana Majorošová povedali, súbor vystupoval už viackrát a trému vďaka tomu nemali.

DETSTVO NA PALIČKE

Nájsť predlohu pre najmladšieho interpreta a spôsob jej prezentácie nie je veru ľahká úloha. Súbor Čiarový kód, jeho vedúci a režisér Miro Mihálek zo ZUŠ J. Kowalského Bratislava našiel inšpiráciu v ľudovej slovesnosti, ktorú s názvom O Jankovi Polienkovi napísala Mária Ďuričková.

Známa rozprávka o chlapčovi vytesanom z bezdetnými rodičmi si našla oporu v jednoduchej javiskovej realizácii spojenia plošnej bábk, kulís a predmetov s civilnou interpretáciou detí pred publikom. Tým, že režisér umne vytváral dospelé postavy cez bábk a na predscéne nechal vtipné rozprávania a komentár, vyhol sa problémom s nadsádzkou veku postavičiek. Bábková scénografia je jednoduchá plošná kulisa predelená stromom na dve časti. Dom

Polienkových rodičov, strom s modrou stuhou „rieky“ a domčekom nepravidelných tvarov, kde bývala ježibaba, vytvárajúcich hrací priestor plošných bábok. Primerane veku interpretov sú bábky vedené zozadu priznanými vodičmi – deťmi. Výhodou takého uchopenia je rýchle premostenie rozprávania príbehu z bábok na hrajúcich interpretov, čo na niektorých miestach vyznieva komicky. Najmä ak deti vyslovujú prehovory dospelých. Naháňačka, súboj s ježibabou, ktorá má v ruke sekeru vytvára priestor komického stvárnenia. Ostatne celá inscenácia sa nesie v duchu jednoduchosti podriadenej veku interpretov. Trocha problematické bolo tyčové vedenie bábok pomocou dlhého dreveného hranola. Inak delené plošné bábk umožnili deťom tvrdé zaobchádzanie bez ujmy na funkčnosti. Záverečný príhovor je vtipný a v inscenácii končiacej šťastným zvitím rodičov s Jankom sa odráža detská živelnosť, pravdivosť aj seba-prezentácia. V inscenácii je využitá detská telesnosť ako aj etudy o schopnosti prerozprávať príbeh cez jednoduché plošné bábk. Až na technologické drobnosti je inscenácia obrazom detstva vnímaného cez príbeh rozprávky postavičky. Nebolo potrebné interpretačné úsilie publika. Detstvo malo prednosť.

Lucia Babony

DOBROTÝ DĚTSKEJ POROTY:

- „Tá striga bola najlepšia.“
- „Tá myšlienka, keby som sa hlboko pozrel bola, že aj situácia, ktorá sa zdá nevyriešiteľná, sa dá vyriešiť.“
- „Škoda, že to bolo krátke.“
- „Bolo vidno snahu.“
- „Potichu rozprávali. Škoda.“
- „Hodilo sa to k ich veku.“
- „Páčil sa mi ten úvod s tým pozdravom.“
- „Moc nacvičené.“
- „Odrecitované.“
- „Dobrý tanec.“
- „Bábk boli pekne spravené.“
- „Škoda, že tam neboli žiadne emócie.“

O ŠKAREDEJ PRINCEZNEJ

Dobrovíťazí, ZUŠ V. Habovštiaka, Nižná (Agáta Gašperek Brozová)

Inscenáciu O škaredej princeznej nám predstavil súbor Dobrovíťazí zo ZUŠ v Nižnej. Príbeh bol kreatívne zmodernizovaný s mnohými vtipnými chvíľami, ako napríklad španielske spravodajstvo. A ako sa im hralo? „Hralo sa nám veľmi dobre, boli dobrí diváci, aj sa smiali, aj nás podporovali.“ A na otázku, ako ich vnímalo publikum Viktória Vaseková a Lea Boďová odpovedali: „Veľmi pozitívne, pretože sa zasmiali napríklad na fráze konope siata, a v iných mestách sa na tom nezasmiali, takže nás to potešilo. Publikum na všetko reagovalo, tak to bolo fajn.“

O ŠKAREDEJ PRINCEZNEJ

N avonok by sa mohlo zdať, že ak sa rozhodneme napísať nonsensovú rozprávku, nebude nič ľahšie, pretože ak má nezmysel priamo ukotvený v názve, máme dovolené všetko. Vtip je v tom, že nemáme. Aj náš majster nonsensových rozprávok Ľubomír Feldek musel svoje zábavné „nezmysly“ zavesiť ako koráliky na vcelku „banálne-sentimentálny“ príbeh o hľadaní lásky, odmietnutí, smútku a záverečnom šťastnom naplnení túžob. Samozrejme, že toto všetko vedeli aj tvorcovia oravskej verzie príbehu. Dokonca obohatili feldekovské „nezmysly“ o vlastné odkazy na dobu, v ktorej žijeme. A že sa im to aj podarilo, o tom svedčila vďačná odozva detského publika.

Výsledkom práce talentovaného a v mnohých smeroch disponovaného kolektívu by mohla byť zábavná, bláznivá a provokatívna divadelná jednohubka. Takmer aj bola, keby:

- v úvode „nekonečne“ dlho nechystali svadobnú hostinu stále rovnakým spôsobom
- isté činnosti nemuselo takmer rovnakým spôsobom vykonať každé dieťa ja javisku (napríklad predstavovanie kandidátov na ženicha)
- odrazu všetky vzdialenosti na veľkom šalianskom javisku neboli o kus väčšie než v priestore, kde sa Škaredá princezná pôvodne skúšala.

Alebo jednoduchšie: bola to zábava, bolo to vtipné, svieže a milé, ale bolo by to ďaleko lepšie, keby, miestami až hrozne, nedrhol temporytmus predstavenia.

Ale inak fajn a ďakujem.

A ešte: pokojne by sa to mohlo volať aj O princeznej s veľmi pekným hlasom

Karol Horváth

DOBROTÝ DETSKEJ POROTY:

- „Mali by sme vidieť všetky farby ľudí.“
- „Keď sa tancoval tik tok tanec, tak som si spomenula na svoje spolužiačky.“
- „Nesúď knihu podľa obalu.“
- „Ten čo moderoval TV noviny bol zabitý.“
- „Nevedel som v akom prostredí sú.“
- „Rekvizity boli kreatívne využité.“
- „Každý má niečo pekné v sebe, a nemusí to byť tak zlé ako to vyzerá.“
- „Páčilo sa mi keď ten chlapec plával a rozprával.“

- „Ten tik-tok tanec bol nasilu.“
- „Bola to príjemná zmena po divadlách s vážnymi témami.“

inteligencie spracúvajú informácie. Inscenácia „Nuly a jednotky“ sa dotýka každého z nás. Či už máme 0 rokov alebo 100. A nemusia súvisieť len s online svetom. Pretože svet hoaxov a manipulácie existuje už dávno, len prezlieka kabát (alebo čo to vlastne nosí na sebe). Možno sú to presne štruktúrované tvary ako železná mriežka v tvare obdĺžnika, ktorá symbolizuje mobil, sieť, väzenie a mnoho ďalšieho. Svetelne podporená používaním smartfónov a autorskej hudby v podaní Zbyňa Džadoňa vytvára divadelný Matrix, v ktorom naozaj strácame prehľad čo je skutočné. Do deja nás vtiahne mechanický pohyb interpretátorov, ktorí cez seba hlásajú „highlity“ všetkých dostupných sociálnych sietí a majú na sebe farebné košele. Nasleduje vyčlenenie jednotlivca, ktoré v duchu už dôchodcovej platformy Facebook hlásalo: „Kto nie je na Facebooku tak ten nežije“, sa stáva outsiderom. Pomocou modelového príkladu zneužitia zaslanej informácie (fotografií) dochádza k traumatickému zážitku, ktorý vyústí do samopoškodzovania. „Pretože mentálnu

bolesť vylieči bolesť fyzická“, hovorí akýsi hlas dievčaťu, ktoré sa stalo terčom posmechu. Scénicky čisto vybudované obrazy podporené rôznorodým svietením a strojovými zvukmi klavíra vnášajú do jedného príbehu odrazu viac. Nielen ja mám jazvu, ale aj ty, aj ty, aj celý ďalší rad divákov. Pritom sa nemôžeš odhlásiť zo sociálnych sietí, lebo potom si už úplne nesociálny... A to chceš? Kto to chce? A kto sa to vlastne pýta? Kolektív súboru? Diváci? Máme si verejne priznať jazvy? Prečo? Potom už budeme sociálni? Potom sa to už nezopakuje a jazvy zmiznú? Alebo sa zaciaľ? Ach, deti, pomôžte nám s tými nulami a jednotkami, PROSÍM!

PS: Binárna sekvencia
01001000 01100101 01101100 01101100 01101111 00100001
vám zrejme nič nehovorí, ale znamená „Hello!“.

Katka Hitzingerová

MY SME Detská POROTA:

My sme členovia detskej poroty na 50. ročníku Zlatej priadky, sme žiaci šalianských škôl (a jeden z nás je z Banskej Bystrice) a pozeráme sa na vaše predstavenia našimi očami: Dávid Solčanský, Kristián Papp, Dávid Drevenák, Simona Zelenková, Andrej Miškovič, Viktória Miškovičová, Hana Benkovská, Adam Mišík, Vanda Szullová, Zsófia Víghová, Líliana Škitková, Júlia Kollerová, Adela Novotná a Teodor Hitzinger.

POD KUPOLOU

DDS Brebčina, ZUŠ Š. Baláža, Nová Dubnica (Miriam Martináková)

Svet, v ktorom si ľudia prestali vážiť našu planétu. Postapokalyptická spoločnosť žije pod kupolou, ktorá ich chráni pred neustávajúcim dažďom. Blíži sa deň D, deň v ktorom vysvitne slnko po dlhom čase presne na jednu hodinu. Deti sa veľmi tešia a na tento deň sa pripravujú. Dochádza ku konfliktu medzi dvoma dievčatami, keďže jednu z nich rodičia v centre navštevujú každú nedeľu, no druhú rodičia zanedbávajú.

Skupina mala veľmi zaujímavý nápad, téma postapokalyptickej spoločnosti, výskumného centra je naozaj neobyčajná myšlienka.

O tom, z čoho majú najväčší strach sa s nami podelili Gabriela Lukáčiková a Niki Prachar. „Asi že by niekto povedal inú repliku z iného divadla. Že by sa to úplne zaseklo – vypadli by nám texty a pod.“

A aká je vaša učiteľka Miriam Martináková? „Úžasná, vždy nám vyhovie ak sa jej to pozdáva, aj veľakrát nám povie keď si niečo do scenára pridáme sami „áno toto môžete, nie toto nemôžete“, ale stále sa nám snaží nejako vyhovieť. Je skrátka úžasná.“

POD KUPOLOU

Na Slovensku máme za sebou dlhú reťaz studených májových dažďov. Posledné roky to nebývalo zvykom a stávalo sa, že som v záhrade musela polievať aj narcisy a tulipány, ktoré ledva stáli v dopukanej hline. Tento začiatok roka je mokrý a všade na nás dýcha košatá a šťavnatá zeleň. Je to dobre. Aj poľnohospodári sa tešia. Studený máj, v stodole raj. Mám rada dažď. Keď Bebčina v tichu a tme začala viac než štyridsiatimi rukami klopať, bubnovať či plieskať o podlahu javiska, znelo to presne ako dažď u nás doma v podkroví. Spí sa pri ňom skvele v ktorúkoľvek hodinu. Ale aby pršalo sedem rokov? Rovnako ako dažď milujem slnko. Ako jašterica, lebo ma nabíja energiou. Byť sedem rokov bez slnka, to by bolo za trest. Ako v Bradburyho poviedke *Celé leto v jedinom dni*, ktorá inšpirovala súbor k vytvoreniu inscenácie *Pod kupolou*. Potopu v podobe

40-dňového dažďa zoslal Boh na ľudí za ich skazenosť a aj v inscenácii Bebciny neprší tak dlho pre nič za nič. Ukazujú nám, že slnko nesvieti tam, kde nefungujú základné medziľudské vzťahy. Odloženým deťom vedeckých pracovníkov nenahradia drahé darčeky (okuliare) chýbajúcu náruč rodičov. Bez nej sa tak dobre darí závisť, chladu a hlúpym bojom o to, kto má návrh alebo väčšie tehličky na bruchu. Žiarlivosť detí na cit, ktorého sa od rodičov dostáva jednému dievčaťu viac ako iným, vyúsťi do hnusného skupinového činu. Slnko, ktoré môžu všetci vidieť len raz za sedem rokov na jednu jedinou hodinu, dievčaťu vidieť nedovoliť. Nepochopili, že po siedmich rokoch dostali so slnkom aj šancu. Bebcina je tento školský rok plodná

(určite nie vďaka májovým dažďom) a až štyri inscenácie spod rúk pani režisérky súťažia na celoslovenských prehliadkach. Pokiaľ ide o inscenáciu *Pod kupolou*, náhle ochorenie členky súboru pravdepodobne ovplyvnilo včerajšie predstavenie a mnoho z toho, o čom píšem, som skôr dedukovala zo scenára než z toho, čo som videla na javisku. Zanikla príčina zlého vzťahu skupiny voči dievčaťu, ale aj jednotlivcov medzi sebou, rozohrávali sa menej dôležité motívy (situácia s rozšliapnutím okuliarov). Temporytmus inscenácie viazol, niekde sa naopak preletelo cez dôležité informácie, hudba nie vždy korešpondovala s atmosférou situácie. Divadlo s deťmi je nevyspytateľný fenomén, nikdy si nemôžete byť istí, ako predstavenie dopadne. Po rokoch sledovania Bebciny však môžem dúfať, že aj vďaka práci, akú roky spoločne poctivo odvádzajú a tomu, o čom sa s nami z javiska rozprávajú, nám to naše slnko bude svietiť aj ďalej.

Alena Weisel Lelková

DOBROTY DETSKEJ POROTY:

„Bolo to o vyčlenení zo spoločnosti.“

„Hlavná postava bola tá populárna alebo to malé dievča?“

„Príbeh bol pekne zahraný, pekne povedaný, len posolstvo alebo pointu mi to neodkázalo.“

„Bolo to viac menej o odstrkovaní hlavnej postavy.“

„Osud Zeme v budúcnosti, a takisto osud jednotlivcov našej spoločnosti máme v rukách, mali by sme s ním dobre naložiť.“

„Píšalka bola rušivý element, ktorý by sa dal zredukovať a mohli tam dať živú gitaru.“

„Nepáčilo sa mi keď sa odstrkovali, bolo mi to nepríjemné.“

„Moc som si z toho nezobral, maximálne, že by mali zakázať píšťalky.“

„Mne sa páčilo, keď sa jej na konci nevedeli pozrieť do očí.“

„Ráno si nevšimla, že to boli iné okuliare, to bolo ako možné?“

„Ten chlapec sa jej nezastal, keď ju dávali preč, to som nepochopil.“

„Mne sa páčilo, že boli všetci v bielom, to boli rovnošaty, alebo pokusní kráľci, lebo kráľci sú väčšinou bieli, alebo laboratórne biele myši...ja som Sherlock...“

PRÍBEH ZO ŠKÔLKY

Studio 12+20, ZUŠ, J. Fabiniho 1, Spišská Nová Ves (Eva Kopperová)

Tak ako názov hovorí, inscenácia sa odohráva v škôlke. Je to príbeh o chlapcovi, ktorý tak, ako väčšina detí, v škôlke byť nechce a dáva to veľmi značne najavo. Až pokým sa neskamarátí s jedným dievčaťom a nezačnú sa ich šibalstvá.

Táto divadelná hra bola naozaj veľmi vtipná. Myslíme si, že diváci sa už dávno nenasmiali tak, ako pri tejto inscenácii. A tento krásny dojem ešte dotvárala nevinnosť detských hercov.

A čo by Šimon Cetera a Terézia Streberová odkázali pani učiteľke Eye Papouškovéj?

„Úžasne ste nás pripravili, suprovo ste nás to naučili!“

DOBROTY DETSKEJ POROTY:

„Prečo tam museli byť tie gaťky?“

„To mal byť vtip.“

„Bolo to na srandu, nie aby nám to niečo povedalo.“

„Niektoré vtipy nepatria pre mladistvé deti, ktoré ich rozprávajú.“

„Celé sa to nieslo v duchu, aby sa zabavili hlavne väčší.“

„Dehonestovali učiteľky.“

„Ale zas tie deti povedia, čo si myslia, keď ťa stretnú a myslia si, že si škaredý, tak ti povedia, že si škaredý.“

„Ja som sa vrátila do detstva.“

„Bolo to živé.“

„Keď nerozumejú témam, tak to potom nevedia zahrať.“

„Menšia nostalgia.“

„Cítila som sa na chvíľku ako v škôlke.“

PROČ BYCHOM SE NETEŠILI...

V súvislosti s motívom matky – opernej speváčky, ktorý sa v inscenácii *Príbeh zo škôlky* vyskytuje, mi prišiel na um verš zo Smetanovho diela, ktorý som použila v nadpise. Inscenácia spišskonovoveského detského súboru je esenciou spontánnosti, uvoľnenosti a neformálnosti, skrátka, prečo by sme sa len tak nepotešili!

Na začiatku stojí česká knižná inšpirácia *Kosprda a Telecí* od Evy Papouškovéj, ktorú ale režisérka a pedagogička Eva Kopperová prepracovala. Jej názov totiž tvoria priezviská hlavných predstaviteľov – detí, ktorým sa za ne vysmievať. V slovenskom spracovaní sa volajú Prdôch a Svinská a prežívajú všetky tie hrozné veci, ktoré neminú takmer žiadneho škôlkara – strach z odlúčenia od rodičov, nechutné nátiery, vynervované učiteľky a nie vždy príjemné interakcie so spolužiakmi a spolužiačkami.

Kocky a kvádre, ktoré sa dajú rôzne ukladať, teda pre postupy detskej dramatickej tvorivosti tradičnú scénu, vylepšili obrázkami. Tie sú odkazom na nálepky, ktoré nájdeme na detských skrinkách v škôlke. Škôlka je totiž priestorom tohto príbehu. Tým záračným priestorom, kde je plač, smiech, vzducholode aj nebezpečný nápad pojesť neznáme červené bobule z blízkeho krika. Deti nám ponúkajú autentický a nesilený pohľad na škôlkarsku rutinu, na to, ako môžu dospeli a ich konanie v detských očiach pôsobiť nepochopiteľne, výstredne či až obľudne (použitá farebná parochňa). Deti karikujú rodičov aj zamestnankyne predškolského zariadenia. Zábavná a iste životom inšpirovaná je scénka ranného lúčenia v šatni, keď sa chlapec drží matkinej nohy, no na druhej strane ho za nohy ťahá učiteľka. Láskaovo humorné sú dialógy vyčerpanej učiteľky a kuchárky, ktorá jej donesie kávu. Povšimnutiahodný je aj jednoduchý, ale určujúci kostýmový znak – bielejšie šatky

na hlave kuchárky.

Príbeh zo škôlky Studia 12 + 20 pri ZUŠ J. Fabiniho zo Spišskej Novej Vsi sa vyznačuje spontaneitou a absolútnou neformálnosťou. Inscenácia sa nachádza kdesi uprostred toho, že nejde o dielo so začiatočníckou neznalosťou, ale ani o snahu vytvoriť vycizelovaný a detailne prepracovaný javiskový tvar. Má istú patinu nedokonalosti, no zaujme prostredím škôlky a úprimnosťou detských interpretov a interpretiek. Čo by sa však dalo vylepšiť, aj v takto budovanom diele je artikulácia, aby na zmar nevyšiel žiaden z vtipov.

Lenka Dzadiková

